

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Andreæ Vallensis Vvlgo Del Vavlx Andanensis, I. V. D. Et
In Alma Academia Lovaniensi SS. Canonum Professoris
Ordinarii, Paratitla Ivris Canonici Sive Decretalivm D.
Gregorii Papæ IX. Svmmaria Ac ...**

Delvaux, André

Coloniæ Agrippinæ, 1686

2. Quotuplicia sunt Rescripta.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62177](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62177)

scilicet provincia, ubi constituta est, ne se mutuo impediatur. Quinto, Legatus Papæ, Collegium Cardinalium; & quicumque potest constitutionem condere, ac jurisdictionem habet, is potest & Rescriptum condere. Hostiensis in *Summa hujus Tit. §. Quis possit* &c. Videatur plenius Rebuffus, *d. loco*. Inferiorum vero concessionem vix dicuntur Rescripta; magisque Litteræ excommunicationis, restitutionis, commissionis, citatoriarum, inhibitoriarum, absolutiarum appellantur, *c. Olim 25 in V. absolutio litterarum h. t. & simil.*

Dicitur concessio; quia sola partis petitio non dicitur Rescriptum, sed subjuncta ipsius Principis concessio, *l. 1. l. Nec damnosa junctura rubr. Cod. de precibus Imp. offeren. c. Si gratiosa 5. h. t. in 6.* Atque ideo pars dicitur impetrare Rescriptum, quando id ei conceditur, *c. Caterum, 3. in verbis impetraverit litteras h. tit.* & Impetratum Rescriptum, quando pars illa obtinuit, *l. Impetrata Rescripta, Cod. sentent. rescind. non posse*. Dicitur, per litteras; nam solo verbo concessio facta non dicitur Rescriptum, nisi litteris expeditis; hæ enim sunt; quæ dicuntur Rescripta, & e contra, *c. Ad aures 8. & seqq. ac serè per tot. h. t.* Dicitur, authenticas; quia alias non dicuntur Rescripta, *c. 1. & 2. inf. De fide instrum.* Dicitur denique, legitimè facta; quia non debet subreptitiè vel obreptitiè impetrari.

3. Differt porò Rescriptum à Privilegio in pluribus; & inter alia, quod privilegium sit contra jus, *Glossa in Summa 25. q. 2.* Rescriptum vero regulariter sit secundum jus, & ad observantiam Juris communis, *l. Falso C. de divers. Rescript. Glossa in c. 1. in V. noscatur in fine, De Constitut. in 6.* & ideo secundum naturam ejus debent intelligi, *cap. Causam 18 & ubi Panor. & alij h. t.* Videatur plenius Rebuffus in *Praxi Benef. de differentijs inter Privilegium & Rescriptum.*

§. II.

Quotuplicia sunt Rescripta.

1. Rescriptorum tria genera.
2. Rescripta iustitiæ sive ad lites.
3. Rescripta gratiæ sive ad Beneficia.
4. De clausula Si preces veritate nitantur.
5. De obreptione & subreptione
6. Quanam in Rescriptorum impetratione expræmendæ.

1. Rescriptorum specialium in genere tria sunt genera, juxta triplicem modum quo contingit S. Pontificem Rescribere, Aut enim contra jus Rescribit, aliquid alicui concedendo, veluti immunitatem à collectis, ut in *l. 1. & per tot. De immunit. concedenda, lib. 10.* aut decimis, vel aliquem sua lege solvendo; vel cum aliquo dispensando. Aut Rescribit ad lites: aut denique ad beneficia Primi modi Rescripta dicuntur Privilegia, *de quibus lib. 5.* Secundi modi, dum scilicet ad lites Rescribit, appellantur.

2. Rescripta Iustitiæ; quorum meminit, *l. Legib. Cod. Si contra jus vel utilitatem publ.* ubi Bartol. & alij, *c. Suscitatus 13. c. Pastoralis 14. c. Super litteris 10. h. t.* & talia sunt, cum Pontifex de jure partis obscuro consultus, aperit illud, & quid Judex in judicando sequi debeat, ostendit, *c. Ex parte 12. c. Sedes 15. & alij hoc tit.* aut quando causâ ad se devoluta Judicem aliquem delegat, *c. 1. c. Nonnulli 28. & alij hoc tit.* Dicuntur autem Rescripta ad lites seu iustitiæ, tum quia ad iustitiæ administrationem pertinent & referuntur: tum quia causam annexam habent, cur concedi debeant, nec sunt meræ gratiæ. Et hæc licet præter jus dentur, in casibus scilicet à jure non decisis: tamen dicuntur etiam dari secundum jus, quia vel ad juris interpretationem, vel ad juris debitam executionem dantur.

3. Rescripta denique ad beneficia vocantur Rescripta Gratiæ, quorum *text. in c. Gratia hoc tit. in 6. Clement. Gratia, eod. tit.* quia nullam aliam causam habent, cui concedantur, quam concedentis meram liberalitatem. Hujusmodi Rescripta sunt, quibus Pontifex mandat alicui provideri de beneficio Ecclesiastico, *c. Mandatum 38. c. Abbate 40. h. t.* & de his duobus posterioribus Rescriptorum generibus hic agimus, ut Rescripta hic nihil aliud sint, quam S. Pontificis Epistolæ ad lites vel ad beneficia; ad supplicationem alicujus Rescriptæ. Alioquin alia sunt Rescripta gratiæ, quæ à sæcularibus conceduntur; & sunt remissiones gratiæ & indulgentiæ, de quibus *D. ad Senatus. Turpil. & Cod. De abolitio.* Alia solent dici Rescripta Communia seu Mixta, ut quidam vocant, quæ scilicet tum à Papa, tum à sæcularibus Principibus concedi possunt, ut Rescriptum legiimationis;

4. In omni autem rescripto S. Pontificis hæc clausula, *Si ita est, Si preces veritate nitantur*, semper subintelligitur, *c. Ex parte 2. c. Olim 25. h. e.* licet rescripta principis sæcularis de iure civili non valeant, nisi expresse eam clausulam insertam habeant, *l. fin. Cod. de diversis rescriptis*. Diligenter itaque cavendum, ne obreptitiæ vel subreptitiæ aliquid impetretur.

5. Tamen si autem obreptio & subreptio sæpè confundantur, & pro iisdem capiantur: communiter tamen ita distingui solent, quod obreptio committatur exprimitendo falsum; subreptio verum tacendo, *juxta notata per Innoc. in c. Cum dilecti 22. h. e.* Cæterum qui subreptionem obijcit, eam probare debet: et verò qui falsum narravit, incumbit probatio illius quod pro vero suggestit. *Wamel. cons. 7. n. 2. ubi alios citat.* Si igitur dolo seu malitiosè aut scienter impetrans, falsum in suo libello allegaverit, vel verum tacuerit, rescriptum gratiæ seu ad beneficium est ipso iure nullum, *c. Ad aures 2. e. Super litteris 20. h. e.* Sin per errorem aut simplicitatem id fecerit, prout in dubio fecisse præsumitur, tunc distinguere solent. Nam si falsum narratum aut verum tacitum sit tale, quod, etiam si totum negotium ex veritate Pontifici fuisset narratum, is nihilominus verisimiliter confessurus & rescripturus fuisset, saltem in forma communi, valet Rescriptum, ad hoc, ut Judex delegatus causam definiat: non quidem secundum formam rescripti, sed secundum ordinem iuris, *d. c. Super litteris, c. Ex insinuatione 37. eod. tit.* Si verò tale sit, quod ex veritate negotio exposito, Pontifex verisimiliter non fuisset rescripturus, puta quia Canones dari verant quod petitur, non valet Rescriptum, *d. c. Super litteris*. At Rescripta ad lites, per falsi suggestionem aut veri suppressionem obtenta, aut etiam sine huiusmodi fraude, dummodo S. Pontifex aliàs veritate expressa & falsitate suppressa non fuisset rescripturus, valent quidem ipso iure, sed ope exceptionis coram Judice delegato resselluntur, *d. c. Super litteris*. Ratio diversitatis est, quia rescripta gratiæ sunt ambitiosa, *c. Quamvis De præb. in 6.* non itera rescripta ad lites.

6. Debet igitur in rescriptis fieri mentio de omni eo, quod movere potest Pontificem ad rescribendum, vel non rescribendum, vel etiam non tam facilè. Quod Garzias *De Beneficiis*

p. 8. cap. 3. asserit generaliter obtinere in Rescriptis ad lites: in Rescriptis verò ad beneficia seu gratiæ intelligit de ijs, de quibus in iure vel de stylo curiæ cautum est, ut exprimentur; eo argumento, quod collatio facta criminoso, modo crimen non sit tale, quod inhabilitatem inducat, valida sit; quam tamen verisimiliter Pontifex non fecisset, si crimen novisset. Etsi autem Rescriptum subreptitium tribuat jurisdictionem tamen statim obreptione & subreptione opposita, processus si quis fiat, est nullius momenti, *cap. Ex tenore 6. e. Ad audientiam, 31. h. e. Maceirar. lib. 1. Var. resolut. 8. n. 2. & 3.*

Illud etiam observandum, Rescriptorum Pontificorum alia per viam Brevis, alia per viam Cognitionis, alia per viam Rescripti specialiter nuncupati, concedi. Insuperque Cisterciensis habere privilegium, ne possint conveniri per rescriptum Papæ, nisi in eo fiat mentio de eorum Ordine, *c. Cum ordinem 6. h. e.*

§. III.

Quis impetrare Rescriptum possit.

1. Impetrare potest non prohibitus.
 2. Qui prohibeantur.
 3. Rescriptum ad lites sine speciali mandato impetrari non potest.
 4. Rescriptum gratia potest.
1. Impetrare potest, quicumque non prohibetur, *c. 1. eod. in 6.* sive sit actor, sive reus, *c. Caecorum 2. e. Ad hæc 10. & alibi h. e.* licet sit filius familias, quia non reperitur prohibitus, Nec obstat, quod sine consensu patris non possit agere: quia impetrare rescriptum non est agere. Quin etiam Monachus, licet sit mundo mortuus, *can. Placuit xvi. q. 1. & servus Dei* non liceat frequentare lites, *c. 2. inf. De postulando*: tamen rescriptum impetrare potest, in quantum illi convenire & subservire valet, *Rebuffus in d. Tract. De Rescriptis. n. 3.*

2. Impetrare verò non potest: Primo excommunicatus, *c. 1. eod. in 6.* & ab eo impetratum rescriptum super alio, quam excommunicationis vel appellationis articulo, est ipso iure nullum, sicut & id, quod inde secutum est, Privat enim excommunicatio communionem hominum, inducitque inhabilitatem ad beneficia, ad electionem, præsentationem, *de quo inf. Tit. 6.* item ad agendum, *cap. 1. eod. in 6.* Secundo servatus nisi de domini vindicanda nec agat, *l. 1. Cod. de precibus*